

Борітеся — Національний форум охорони здоров'я єднає

18 жовтня 2017 р. у Києві, у приміщенні Міжнародного центру культури і мистецтв Федерації профспілок України (Жовтневий палац), відбувся Національний форум охорони здоров'я «За здорову націю», на який з'їхалися небайдужі до долі медичної галузі й усіх громадян України в цілому лікарі, медичні сестри, представники фармацевтичної галузі, професійних громадських медичних, фармацевтичних і пацієнтських організацій, профспілок, незалежні експерти, представники органів місцевого самоврядування, народні депутати України. З усіх куточків нашої держави для участі у Форумі прибули 960 учасників (попередньо зареєструвалися 1200 осіб). Форум — об'єднав зусилля науковців, медиків, політиків, представників профспілок та роботодавців для відбудови національної системи охорони здоров'я (СОЗ), пошуку виходу з критичної ситуації, в якій опинилася вітчизняна медицина.

Низький рівень оплати праці медичних працівників, недолугі спроби реформування медичної галузі, низький рівень менеджменту та професіоналізму її керівників — саме так можна охарактеризувати сьогоднішню національну систему охорони здоров'я. Вмирає не тільки охорона здоров'я, а й уся Україна. Смертність українців за два десятиліття підвищилася на 13%. За цим показником країна посіла друге місце в європейському регіоні. Кожен четвертий українець помирає у працездатному віці. Щорічно майже 4% домогосподарств терплять фінансову катастрофу внаслідок хвороби члена родини, а 92% громадян відчувають таку загрозу. Понад 40% українців мають погану якість життя, високий ступінь стресу та стомлюваності. Середня очікувана тривалість життя при народженні — основний комплексний показник якості життя — низька, її динаміка у 2011–2015 рр. демонструє стагнацію на рівні 71,2–71,4 року, що майже на 10 років нижче, ніж у країнах Європейського Союзу.

Унаслідок непослідовної політики охорони здоров'я, а також хронічного недофінансування СОЗ проблеми далі накопичилися. Існує величезна невідповідність між тим, що обіцяє держава, і тим, що вона фактично забезпечує. Криза вітчизняної охорони здоров'я ускладнюється різкими змінами у віковій структурі населення. Стрімке постаріння об'єктивно збільшує потребу в послугах з охорони здоров'я на фоні негативної динаміки забезпеченості кваліфікованими медичними кадрами та недосконалості мережі закладів охорони здоров'я.

Набуває обертів кадрова криза, зумовлена зростаючими природною плінністю та відтоком кадрів із країни без адекватного реагування на ці процеси. Мережа СОЗ не відповідає потребам населення внаслідок технологічної відсталості й недосконалої інфраструктури. Практично відсутні такі сектори медичного обслуговування як медико-соціальний та паліативний/хоспісний, медична реабілітація тощо. Доступність якісної первинної медичної допомоги попри тривалу реформу лишається низькою, особливо в сільській місцевості. Первинна стоматологічна допомога практично витіснена платними високоартістичними послугами. Значна частина громадян, перш за все тих, які проживають у сільській місцевості та малих містах, не мають фізичного (вчасного) доступу до якісного та комплексного інтенсивного лікування, у тому числі при гострих станах і захворюваннях. Штучно зруйнована система санітарної та біобезпеки, контролю за якістю критичної групи споживчих товарів.

Ситуація швидко погіршується та становить реальну загрозу генофонду нації, національній безпеці. Проблеми в охороні здоров'я стали зброєю популярності та їх політехнологізм, дешевим інструментом розхитування соціально-політичної ситуації в країні.

Одним із ключових чинників такого стану є низький економічний розвиток країни на фоні надзвичайної тінізації економіки та відтоку капіталу за межі України. Інша важлива причина незадовільних показників — це фундаментальні проблеми, притаманні власне національній СОЗ України.

З одного боку, система Семашка вмерла безповоротно разом зі своїм централізованим плануванням та управлінням, всеосяжною доступністю безоплатної медичної допомоги. З іншого — нова, адаптована до ринкової економіки й децентралізації владних повноважень система, не сфор-

мувалася. Обсяги фінансування з консолідованих громадських джерел тривалий час знаходяться на невідповідно малому рівні, що за останні роки стало абсолютно критичним.

Бюджет охорони здоров'я використовується неефективно. Інфраструктура мережі загальнодоступних СОЗ не забезпечує комплексності та інтегрованості медичного обслуговування, існує надлишок неспеціалізованих низько-технологічних потужностей, натомість, можливостей для інтенсивного лікування, реабілітації, надання паліативної допомоги бракує, майже повністю знівельовано медичну профілактику захворювань та пропаганду здорового способу життя.

Зростання потреби у кваліфікованому медичному обслуговуванні, яке зумовлене швидким старінням населення України, відбувається на фоні втрати кадрового потенціалу сфери охорони здоров'я. Станом справ у галузі вкрай незадоволене не лише населення, а й медичні працівники, зростає еміграція найбільш активних і кваліфікованих професіоналів. Галузь стрімко занурюється у кадрову кризу.

В умовах, що склалися, зусилля СОЗ все більше фокусуються на самозабезпеченні та самозбереженні, втрачається орієнтація на гуманістичні цінності й реальні потреби суспільства, окремої людини.

Стрижневою ідеєю побудови національної СОЗ є забезпечення цивілізаційного прогресу на засадах людиноцентричності, соціальної справедливості та національної безпеки. Громадяни України, а відтак і весь людський ресурс нації, мають стати запорукою соціального прогресу в цілому.

Прогрес у розбудові національної СОЗ — як скоординованої множини усіх інструментів та секторів економіки у міру їх прямого або опосередкованого впливу на здоров'я — можливий за умови, якщо політика охорони здоров'я стане територією політичного консенсусу та загальнонаціональним пріоритетом. В її основу має бути покладено системний міжгалузевий та комплексний підходи. Прості для вимірювання індикатори досягнень у побудові національної СОЗ стануть орієнтирами для держави, суспільства та міжнародної спільноти щодо наступності політики охорони здоров'я, прагматичного та відповідального ставлення українських громадян і політиків до цивілізаційного вибору нації.

Тому мета Форуму — знайти конструктивний вихід із ситуації, що склалася. Саме для цього на ньому зібралися професіонали найвищого рівня.

за всю високоспеціалізовану, високоартістичну допомогу. Все те, що відбуватиметься далі власне з багатопрофільними лікарнями, не прописано. Немає ніяких гарантій, калькуляцій, переліку, за що платитимуть і скільки. Точніше, він є. Але його не оприлюднюють, бояться. Тому ситуація, створена у СОЗ, нагадує геноцид, який вже відбувався в Україні. Зокрема, створено штучно дефіцит лікарських засобів по всій території України, тому що 4 млрд грн., які Парламент виділив у минулому році на закупівлю життєво важливих ліків, МОЗ України у листопаді 2016 р. вивело на американські рахунки. На сьогодні поставлено в регіони 50% від цієї суми. Це означає, що на 2 млрд грн., які є в державі, люди свої гроші віддали.

На цей рік парламент виділив 6 млрд грн. для того, щоб рятувати життя людей. З метою, щоб ви не були змушені відправляти пацієнтів в аптеки купувати цей довгий перелік з космічними цифрами. Поставок на сьогодні не здійснено. Це означає, що 6 млрд грн. лежать на казначейських рахунках. Ще 4 млрд грн. — заборгованість по зарплаті лікарям.

Отже, гроші, які держава виділяє, не використовуються належним чином. Вони не рятують життя українських громадян. І наша мета — зробити реформу СОЗ в Україні шляхом створення справедливої системи обов'язкового медичного страхування, де держава сплачуватиме за всіх незахищених, а роботодавець або працівник — будуть сплачувати свою копійку фіксовано у фонд гарантованого медичного загальнодержавного страхування. І кожен з вас буде знати, що, незалежно від фінансового стану, якщо у вас онкологія, інфаркт чи інсульт, вам не потрібні кошти для порятунку свого життя. У нас є чітка програма дій і законопроекти № 2409а «Про засади державної політики охорони здоров'я» та № 7065 «Про організацію медичного обслуговування населення в Україні», які визначають стратегію, що ми будемо в державі та яку державу ми будемо. Хоча ще раз зазначити, що ми тут окреслюємо майбутнє нашої держави, тому що держава та її ставлення до людей формуються саме системою медичного захисту, медичної допомоги. Урядові законопроекти виводять нашу державу в ліберальну модель, де добре буде багатим, які матимуть гроші на співоплату; а бідні будуть заробітчанами й останні копійки зберігатимуть для того, щоб знайти ці гроші на співоплату. Якщо вдасться повернути у бік обов'язкового медичного страхування, через 5–7 років ми матимемо зовсім іншу державу. Кожна людина буде знати, що їй гарантує держава незалежно від того, скільки є грошей. І медики мають бути у центрі боротьби за це.

Ольга БОГОМОЛЕЦЬ, народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я.

На сьогодні Уряд просуває законопроект, який проводить усю СОЗ у ліберальну модель. Перекладає на плечі людей співоплату практично

Григорій ОСОВИЙ, голова Федерації профспілок України.

Медична реформа є надважливою, адже вона стосується кожного громадянина нашої держави, і Федерація профспілок України визначила з цього приводу свою позицію: «Ми за реформу охорони здоров'я, оскільки стан СОЗ сьогодні не задовольняє ні тих,